

CHUYÊN ĐỀ: BÀI TOÁN VỀ CHỮ SỐ TẬN CÙNG**Phương pháp giải****1. Chữ số tận cùng là các chữ số khác 0.**

- Chữ số tận cùng của tổng bằng chữ số tận cùng của tổng các chữ số hàng đơn vị của các số hạng trong tổng ấy.
- Chữ số tận cùng của tích bằng chữ số tận cùng của tích các chữ số hàng đơn vị của các thừa số trong tích ấy.
- Tổng $1 + 2 + 3 + 4 + \dots + 9$ có chữ số tận cùng bằng 5.
- Tích một số có chữ số tận cùng là 5 với một số lẻ có tận cùng là 5.
- Tích hai số có chữ số tận cùng là các số tự nhiên liên tiếp chỉ có thể cho kết quả có các chữ số tận cùng là: 0, 2 hoặc 6.
- Tích của 4 thừa số 3 ($3 \times 3 \times 3 \times 3$) có tận cùng là 1.
- Tích của 4 thừa số 2 ($2 \times 2 \times 2 \times 2$) có tận cùng là 6.
- Tích của 4 thừa số 9 ($9 \times 9 \times 9 \times 9$) có tận cùng là 1.
- Tích các số có tận cùng là 1 có tận cùng là 1.
- Tích của tất cả các số có tận cùng là 6 có tận cùng là 6.
- Tích của chẵn các thừa số 4 ($4 \times 4 = 16$) có tận cùng là 6
- Tích của lẻ các thừa số 4 ($4 \times 4 \times 4 = 64$) có tận cùng là 4.

2. Chữ số tận cùng là các chữ số 0

- Tích một số có chữ số tận cùng là 5 với một số chẵn có tận cùng là 0.
- Khi nhân một số (khác số tròn chục, tròn trăm..) với các số tròn chục 10; 20; 30; 40; 60; 70; 80; 90 ta được tích là số tận cùng là một chữ số 0.
- Các số 5; 15; 35; 45; 55; 65; 85; 95; 105; 115; 135; 145; 165;..... khi nhân với một số chẵn ta được tích là số có tận cùng là một chữ số 0.
- Các số 25; 50; 75 khi nhân với một số chia hết cho 4 ta được tích là số có tận cùng là hai chữ số 0.

Ví dụ 1.

Không thực hiện các phép tính, tìm chữ số tận cùng của biểu thức sau:

$$(2001 + 2002 + \dots + 2009) - (21 + 32 + 43 + \dots + 98 + 109)$$

Giải:

Ta thấy chữ số tận cùng của tổng $2001 + 2002 + \dots + 2009$ bằng chữ số tận cùng của tổng $1 + 2 + 3 + \dots + 9 \Rightarrow 2011 + 2012 + \dots + 2019$ có chữ số tận cùng là 5

Chữ số tận cùng của tổng $21 + 32 + 43 + \dots + 98 + 109$ bằng chữ số tận cùng của tổng $1 + 2 + 3 + \dots + 9 \Rightarrow 21 + 32 + 43 + \dots + 98 + 109$ có chữ số tận cùng là 5

Vậy $(2001 + 2002 + \dots + 2009) - (21 + 32 + 43 + \dots + 98 + 109)$ có chữ số tận cùng là 0.

Ví dụ 2.

Tìm chữ số tận cùng của biểu thức:

$$123 \times 235 \times 347 \times 459 \times 561 - 71 \times 73 \times 75 \times 77 \times 79$$

Giải:

Tìm chữ số tận cùng của $123 \times 235 \times 347 \times 459 \times 561$

Ta xét $3 \times 5 \times 7 \times 9 \times 1$ là tích của số 5 và các số lẻ nên có tận cùng là 5

$\Rightarrow 123 \times 235 \times 347 \times 459 \times 561$ có chữ số tận cùng là 5

Tương tự ta có: $71 \times 73 \times 75 \times 77 \times 79$ có chữ số tận cùng là 5

Vậy $123 \times 235 \times 347 \times 459 \times 561 - 71 \times 73 \times 75 \times 77 \times 79$ có chữ số tận cùng là 0

Ví dụ 3.

Tìm chữ số tận cùng của $A = 3 \times 3 \times \dots \times 3$ (50 thừa số 3)

Giải:

Ta có: $3 \times 3 \times 3 \times 3 = 81$, tích của 4 chữ số 3 cho chữ số tận cùng bằng 1.

Vì $50 : 3 = 16$ dư 2

Vậy 50 thừa số 3 ta nhóm được 16 nhóm (mỗi nhóm 4 thừa số 3) và dư ra 2 thừa số 3

$$A = (3 \times 3 \times 3 \times 3) \times \dots \times (3 \times 3 \times 3 \times 3) \times 3 \times 3$$

Cứ mỗi nhóm có chữ số tận cùng là 1

Vậy tích A có chữ số tận cùng là 9.

Ví dụ 4.

Tích sau tận cùng bằng chữ số nào?

$$B = 4 \times 14 \times 24 \times 34 \times \dots \times 164$$

Giải:

Tích trên có số thừa số: $(164 - 4) : 10 + 1 = 17$ (thừa số)

Ta có: $4 \times 4 = 16$, tích của 2 chữ số 4 cho chữ số tận cùng là 6.

$$\text{Vì } 17 : 2 = 8 \text{ dư } 1$$

Vậy 17 thừa số trên ta nhóm được 8 nhóm (mỗi nhóm 2 thừa số) và dư ra 1 thừa số.

$$B = (4 \times 14) \times (24 \times 34) \times \dots \times (144 \times 154) \times 164$$

Cứ mỗi nhóm có chữ số tận cùng là 6, số 164 có tận cùng là 4

Vậy B có chữ số tận cùng là 4.

Ví dụ 5.

Tích $A = 4 \times 11 \times 15 \times 6 \times 17 \times 25 \times 45$ tận cùng là bao nhiêu chữ số 0?

Giải:

Tích của 4 và 25 có 2 chữ số 0 tận cùng

Tích của 6 và 45 có 1 chữ số 0 tận cùng

Vậy A có 3 chữ số 0 tận cùng.

Ví dụ 6.

Tích sau có tận cùng bằng bao nhiêu chữ số 0?

$$A = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times 50$$

Giải:

Các thừa số chia hết cho 5 trong tích trên là 5 ; 10 ; 15 ; 50

Số thừa số chia hết cho 5 là $(50 - 5) : 5 + 1 = 10$ (số)

Có 2 thừa số chia hết cho 25 là 25 và 50.

$$\text{Ta có } 25 = 5 \times 5 \text{ và } 50 = 5 \times 5 \times 2$$

Số thừa số 5 trong tích là $10 + 2 = 12$ (thừa số 5)

Số thừa số chẵn là $(50 - 2) : 2 + 1 = 25$ (số)

Mỗi thừa số 5 khi nhân với một số chẵn cho tận cùng là 1 chữ số 0.

Vậy tích đã cho có 12 chữ số 0 tận cùng.

Ví dụ 7.

Cho $X = A - B$, biết:

$$A = 3 \times 13 \times 23 \times \dots \times 2003 \times 2013$$

$$B = 2 \times 12 \times 22 \times \dots \times 2002 \times 2012$$

Hỏi X có chia hết cho 5 không?

Giải:

A có số các thừa số là: $(2013 - 3) : 10 + 1 = 202$ (thừa số)

B có số các thừa số là: $(2012 - 2) : 10 + 1 = 202$ (thừa số)

Ta thấy tích của 4 thừa số tận cùng là 3 sẽ có chữ số tận cùng là 1.

$$\text{Vì } 202 : 4 = 50 \text{ dư } 2$$

Vậy A là tích của 50 nhóm (mỗi nhóm có 4 thừa số tận cùng là 3) và dư ra 2 thừa số tận cùng là 3

$\Rightarrow A$ có tận cùng là 9.

Tương tự như trên: Tích của 4 thừa số có chữ số tận cùng là 2 có tận cùng là 6.

$$\text{Vì } 202 : 4 = 50 \text{ dư } 2$$

Vậy B là tích của 50 nhóm (mỗi nhóm có 4 thừa số có chữ số tận cùng là 2) và dư ra 2 thừa số có chữ số tận cùng là 2.

$\Rightarrow B$ tận cùng là 4.

Vậy X có tận cùng là 5 vì $9 - 4 = 5$ nên X chia hết cho 5.

BÀI TẬP TỰ LUYỆN

Bài 1. Không thực hiện các phép tính, hãy cho biết mỗi kết quả sau có tận bằng chữ số nào?

a) $(1999 + 2378 + 4545 + 7956) - (315 + 598 + 736 + 89)$

b) $1 \times 3 \times 5 \times 7 \times 9 \times \dots \times 2019$

c) $11 \times 13 \times 15 \times 17 + 23 \times 25 \times 27 \times 29 + 31 \times 33 \times 35 \times 37 + 45 \times 47 \times 49 \times 51$

d) $56 \times 66 \times 76 \times 86 - 51 \times 61 \times 71 \times 81$

Bài 2. Kết quả của dãy tính sau tận cùng là chữ số nào?

a) $1991 \times 1992 \times 1993 \times 1994 + 1995 \times 1996 \times 1997 \times 1998 \times 1999$

b) $1992 \times 1993 \times 1994 \times 1995 + 1996 \times 1997 \times 1998 \times 2000$

Bài 3. Tìm chữ số tận cùng của biểu thức sau:

$$A = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times 2019$$

Bài 4. Tìm chữ số tận cùng của dãy sau: $11 \times 13 \times 15 \times \dots \times 2019$

Bài 5. Tích $1 \times 2 \times 3 \times \dots \times 98 \times 99 \times 100$ có tận cùng bằng bao nhiêu chữ số 0?

Bài 6 (Cầu Giấy 2013 – 2014). Tích sau có tận cùng bằng bao nhiêu chữ số 0?

$$A = 34 \times 35 \times 36 \times \dots \times 85$$

Bài 7. Tích sau có tận cùng bằng bao nhiêu chữ số 0?

$$S = 29 \times 30 \times 31 \times \dots \times 255$$

Bài 8. Tìm chữ số tận cùng của: $A = 2 \times 2 \times 2 \times \dots \times 2$ (101 số 2)

Bài 9: Tìm chữ số tận cùng của $S = 9 \times 9 \times 9 \times 9 \times \dots \times 9 \times 9$ (2020 số 9)

Bài 10: Tìm chữ số tận cùng của $S = 3 \times 13 \times 23 \times 33 \times \dots \times 2013$

Bài 11: Tìm chữ số tận cùng của $S = 7 \times 17 \times 27 \times \dots \times 2037 \times 2047$

Bài 12: Lấy số 4 nhân với chính nó 2007 lần. Hỏi kết quả của phép tính có chữ số hàng đơn vị bằng bao nhiêu.

Bài 13: Lấy số 7 nhân với chính nó 78 lần thì được một số có chữ số tận cùng bằng bao nhiêu.

Bài 14: Tìm chữ số tận cùng của dãy sau: $11 \times 13 \times 15 \times 17 \times \dots \times 2019$

Bài 15: Tìm chữ số tận cùng của $S = 4 \times 4 \times 4 \times 4 \times \dots \times 4 \times 4$ (2019 số 4)

Bài 16: Tìm chữ số tận cùng của $S = 9 \times 19 \times 29 \times \dots \times 2019 \times 2029$

Bài 17: Tìm chữ số tận cùng của kết quả sau:

$$A = 1 \times 3 \times 5 \times 7 \times 9 \times \dots \times 2019 + 2 \times 4 \times 6 \times 8 \times \dots \times 2018$$

Bài 18: Tìm chữ số tận cùng của $S = 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times \dots \times 2 \times 2$ (2019 số 2)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

Bài 1.

a) Tổng $1999 + 2378 + 4545 + 7956$ có chữ số tận cùng là 8

Tổng $315 + 598 + 736 + 89$ có chữ số tận cùng là 8

Vậy $(1999 + 2378 + 4545 + 7956) - (315 + 598 + 736 + 89)$ có chữ số tận cùng bằng 0.

b) Tích $1 \times 3 \times 5 \times 7 \times 9 \times \dots \times 2019$ có tận cùng bằng 5 vì trong tích có thừa số 5 và các thừa số còn lại đều là số lẻ.

c) Các tích $11 \times 13 \times 15 \times 17$; $23 \times 25 \times 27 \times 29$; $31 \times 33 \times 35 \times 37$ và $45 \times 47 \times 49 \times 51$ đều có tận cùng bằng 5 nên kết quả của phép tính có chữ số tận cùng là 0.

d) Tích $56 \times 66 \times 76 \times 86$ có tận cùng là 6.

Tích $51 \times 61 \times 71 \times 81$ có tận cùng là 1

Vậy $56 \times 66 \times 76 \times 86 - 51 \times 61 \times 71 \times 81$ có kết quả tận cùng là 5.

Bài 2.

a) Ta có $1 \times 2 \times 3 \times 4$ có tận cùng là 4.

$5 \times 6 \times 7 \times 8 \times 9$ có tận cùng là 0

Nên $1991 \times 1992 \times 1993 \times 1994 + 1995 \times 1996 \times 1997 \times 1998 \times 1999$ có tận cùng là 4.

b) Ta có $2 \times 3 \times 4 \times 5$ có tận cùng là 0

$6 \times 7 \times 8 \times 0$ có tận cùng là 0

Nên $1992 \times 1993 \times 1994 \times 1995 + 1996 \times 1997 \times 1998 \times 2000$ có tận cùng là 0

Bài 3.

Biểu thức A có chữ số tận cùng là 0 vì 5 nhân với một số chẵn cho số có tận cùng là 0.

Bài 4.

Tích trên có tận cùng là 5 vì 5 nhân với các số lẻ cho tích có tận cùng là 5.

Bài 5.

Các thừa số chia hết cho 5 trong tích trên là: 5, 10, 15, 20, ..., 100

Số thừa số chia hết cho 5 là $(100 - 5) : 5 + 1 = 20$ (số)

Số thừa số chia hết cho 25 là $(100 - 25) : 25 + 1 = 4$ (số)

Ta có $25 = 5 \times 5$

$$50 = 5 \times 5 \times 2$$

$$75 = 5 \times 5 \times 3$$

$$100 = 5 \times 5 \times 4$$

Số thừa số 5 trong tích là $20 + 4 = 24$ (thừa số 5)

Mỗi thừa số 5 khi nhân với một số chẵn cho 1 chữ số 0 tận cùng.

Vậy tích đã cho có 24 chữ số 0 tận cùng.

Bài 6.

Các thừa số chia hết cho 5 trong tích trên là: 35 ; 40 ; 45 ; 85

Số thừa số chia hết cho 5 là

$$(85 - 35) : 5 + 1 = 11 \text{ (số)}$$

Có 2 thừa số chia hết cho 25 là 50 và 75

Trong đó: $50 = 5 \times 5 \times 2$

$$75 = 5 \times 5 \times 3$$

Số thừa số 5 trong tích là $11 + 2 = 13$ (thừa số 5)

Mỗi thừa số 5 khi nhân với một số chẵn cho tận cùng là 1 chữ số 0.

Vậy tích đã cho có 13 chữ số 0 tận cùng.

Bài 7.

Các thừa số chia hết cho 5 là: 30 ; 35 ; 40 ; 255

Số thừa số chia hết cho 5 là

$$(255 - 30) : 5 + 1 = 46 \text{ (số)}$$

Các thừa số chia hết cho 25 trong tích trên là 50 ; 75 ; 100 ; 250

Số thừa số chia hết cho 25 trong dãy trên là

$$(250 - 50) : 25 + 1 = 9 \text{ (số)}$$

Có 2 thừa số chia hết cho 125 trong dãy trên là 125 và 250.

Số thừa số 5 trong tích là $46 + 9 + 2 = 57$ (thừa số 5)

Vậy tích đã cho tận cùng là 57 chữ số 0.

Bài 8.

Ta có $2 \times 2 \times 2 \times 2 = 16$ nên tích của 4 số 2 cho chữ số tận cùng là 6

Mà $101 : 4 = 25$ (dư 1)

Vậy 101 thừa số 2 ta nhóm được 25 nhóm và dư 1 thừa số 2.

Ta có $\underbrace{(2 \times 2 \times 2 \times 2) \times \dots \times (2 \times 2 \times 2 \times 2)}_{25 \text{ nhóm}} \times 2$

Mỗi nhóm có chữ số tận cùng là 6.

Ta có tích của các thừa số 6 là $6 \times 6 \times \dots \times 6$ có tận cùng là 6.

Vậy A có chữ số tận cùng là 2.

Bài 9.

Ta có $9 \times 9 \times 9 \times 9 = 6561$ nên tích của 4 thừa số 9 có chữ số tận cùng là 1

Mà $2020 : 4 = 505$

Vậy 2020 thừa số 9 được chia thành 505 nhóm, mỗi nhóm 4 thừa số 9.

Ta có $\underbrace{(9 \times 9 \times 9 \times 9) \times \dots \times (9 \times 9 \times 9 \times 9)}_{505 \text{ nhóm}}$

Mỗi nhóm đều có chữ số tận cùng là 1.

Ta có tích của các thừa số 1 có tận cùng là 1.

Vậy S có chữ số tận cùng là 1.

Bài 10.

Nhận xét: Dãy trên gồm các thừa số có tận cùng là 3

Số các thừa số trong tích trên là $(2013 - 3) : 10 + 1 = 202$ (số)

Ta có $3 \times 3 \times 3 \times 3 = 81$ nên tích của 4 thừa số có tận cùng là 3 thì cho chữ số tận cùng là 1.

Mà $202 : 4 = 50$ (dư 2)

Vậy 202 thừa số được chia thành 50 nhóm (Mỗi nhóm gồm 4 thừa số) và dư 2 thừa số.

Xét tích các chữ số tận cùng của các thừa số:

$$S = \underbrace{(3 \times 3 \times 3 \times 3) \times \dots \times (3 \times 3 \times 3 \times 3)}_{50 \text{ nhóm}} \times 3 \times 3$$

Mỗi nhóm đều có tận cùng bằng 1.

Vậy S có chữ số tận cùng là 9

Bài 11.

Nhận xét: Các thừa số trong tích trên đều có tận cùng là 7.

Số các thừa số trong tích trên là $(2047 - 7) : 10 + 1 = 205$ (số)

Ta có tích của 4 thừa số 7 là $7 \times 7 \times 7 \times 7$ có tận cùng là 1

Mà $205 : 4 = 51$ (dư 1)

Vậy tích đã cho được chia thành 51 nhóm (mỗi nhóm 4 thừa số) và dư 1 thừa số

Xét tích các chữ số tận cùng của các thừa số:

$$Ta \text{ có } \underbrace{(7 \times 7 \times 7 \times 7) \times \dots \times (7 \times 7 \times 7 \times 7)}_{51 \text{ nhóm}} \times 7$$

Mỗi nhóm có tận cùng là chữ số 1.

Vậy S có chữ số tận cùng là 7.

Bài 12.

Ta có tích của 4 thừa số 4 là $4 \times 4 \times 4 \times 4$ có tận cùng là 6

Mà $2007 : 4 = 501$ (dư 3)

Vậy 2007 thừa số được chia thành 501 nhóm (mỗi nhóm gồm 4 thừa số 4) và dư 3 thừa số 4

$$Ta \text{ có } \underbrace{(4 \times 4 \times 4 \times 4) \times \dots \times (4 \times 4 \times 4 \times 4)}_{501 \text{ nhóm}} \times 4 \times 4 \times 4$$

Mỗi nhóm có tận cùng là 6. Ta có tích của các thừa số 6 có tận cùng là 6.

Vậy tích của 2007 thừa số 4 có tận cùng là chữ số 4.

Bài 13.

Ta có tích của 4 thừa số 7 là $7 \times 7 \times 7 \times 7$ có tận cùng là 1

Mà $78 : 4 = 19$ (dư 2)

Vậy 78 thừa số được chia thành 19 nhóm (mỗi nhóm gồm 4 thừa số) và dư 2 thừa số

$$Ta \text{ có } \underbrace{(7 \times 7 \times 7 \times 7) \times \dots \times (7 \times 7 \times 7 \times 7)}_{19 \text{ nhóm}} \times 7 \times 7$$

Mỗi nhóm có tận cùng là 1.

Vậy tích của 78 thừa số 7 có chữ số tận cùng là 9.

Bài 14. Tích $11 \times 13 \times 15 \times 17 \times \dots \times 2019$ có tận cùng bằng 5 vì trong tích có thừa số tận cùng 5 nhân với các số lẻ.

Bài 15.

Ta có $4 \times 4 \times 4 \times 4 = 256$ có tận cùng là 6

Mà $2019 : 4 = 504$ (dư 3)

Vậy 2019 thừa số được chia thành 504 nhóm (mỗi nhóm gồm 4 thừa số) và dư 3 thừa số

Ta có $\underbrace{(4 \times 4 \times 4 \times 4) \times \dots \times (4 \times 4 \times 4 \times 4)}_{504 \text{ nhóm có tận cùng là 6}} \times 4 \times 4 \times 4$

Mỗi nhóm có tận cùng là 6. Ta có tích của các thừa số 6 có tận cùng là 6.

Vậy tích của S có chữ số tận cùng là 4.

Bài 16.

Số các thừa số trong tích trên là $(2029 - 9) : 10 + 1 = 203$ (số)

Nhận xét: Các thừa số trong tích đều có tận cùng là 9.

Ta có tích của 4 thừa số 9 là $9 \times 9 \times 9 \times 9$ có tận cùng là 1

Mà $203 : 4 = 50$ (dư 3)

Vậy 203 thừa số được chia thành 50 nhóm (mỗi nhóm gồm 4 thừa số) và dư 3 thừa số.

Xét tích các chữ số tận cùng của các thừa số:

Ta có $\underbrace{(9 \times 9 \times 9 \times 9) \times \dots \times (9 \times 9 \times 9 \times 9)}_{50 \text{ nhóm}} \times 9 \times 9 \times 9$

Mỗi nhóm có tận cùng là 1.

Vậy S có chữ số tận cùng là 9.

Bài 17.

Tích $1 \times 3 \times 5 \times 7 \times 9 \times \dots \times 2019$ có tận cùng là 5 (Vì tích có thừa số 5 nhân với các số lẻ)

Tích $2 \times 4 \times 6 \times 8 \times \dots \times 2018$ có tận cùng là 0 (Vì trong tích có các thừa số tận cùng là 0)

Vậy A có tận cùng là 5.

Bài 18.

Ta có tích của 4 thừa số 2 là $2 \times 2 \times 2 \times 2$ có tận cùng là 6

Mà $2019 : 4 = 504$ (dư 3)

Vậy 2019 thừa số được chia thành 504 nhóm (mỗi nhóm 4 thừa số) và dư 3 thừa số

Ta có $\underbrace{(2 \times 2 \times 2 \times 2) \times \dots \times (2 \times 2 \times 2 \times 2)}_{504 \text{ nhóm}} \times 2 \times 2 \times 2$

Mỗi nhóm có tận cùng là 6. Ta có tích của các thừa số 6 có tận cùng là 6.

Vậy S có chữ số tận cùng là 8.

Loigiaihay.com

Loigiaihay.com

Loigiaihay.com

Loigiai

Loigiaihay.com

Loigiaihay.com

Loigiaiha

Loigiaihay.com